

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Antidota Apostolica contra nostri temporis hæreses

In quibus Loca illa explicantur, quæ Hæreticj hodie (maximè Calvinus & Beza) vel ad sua placita stabilienda, vel ad Catholicæ Ecclesiæ dogmata infirmanda ...

In Acta Apostolorum to. primus

Stapleton, Thomas

Antverpiae, 1595

Cap. 18.

urn:nbn:de:hbz:466:1-39424

uinus, Gentilitiam superstitionem ab illis
 crassis erroribus liberat; eam extenuat, &
 non nisi vero Deo per sua simulachra Gen-
 tes ac Iudæos litasse affirmat; vt eodem cri-
 mine Catholicos inuoluat; qui in suis ima-
 ginibus nec ligna ac saxa, nec vlla huius
 mundi elementa, nec vlllos homines mor-
 tuos pro Dijs colunt, sed Christum ac San-
 ctos eius in fide & cultu vnus Dei vene-
 rantur. Sed vera est diuina Scriptura: *Omnes*
Dij Gentium demonia. Vera est Moysis de Iu-
 dæis sententiâ: *Immolauerunt demonijs, & non*
Deo. Vera est demum Pauli assertio: *Qua-*
cumque Gentes immolant, demonijs immolant, &
non Deo. Falsa, execranda, flagris non stylo
 coercenda, perpetua hæc est Caluini &
 Caluinistarum in Ecclesiam Dei blasphem-
 ia.

Caluinus
 primis
 Protestan-
 tibus sub-
 tiliior esse
 volens, sic
 nequior.

Psalm. 95.

Deut. 32.
 1. Cor. 10.

CAP. XVIII.

18. *Qui sibi tot onderat in Cenchreis caput: habe-
 bat enim votum.*

DE quo hæc dicantur, an de Paulo, an
 de Aquila, an de Priscilla & Aquila
 simul, varia lectio facit dubitare.
 Chrysostomus in plurali legit, vt de
 Priscilla & Aquila intelligatur. In Biblio-
 theca quoque Vaticana huiusmodi Græcam
 lectionem sese vidisse affirmat Cæsar Baro-
 ninus

Tom. I. nius in Annalibus. Beda illam lectionem
 putat esse mendosam, *Retract. in Act. cap.*
 18. D. August. *epist. 19. ad Hieronymum*, &
 D. Hieronymus vicissim, de solo Paulo hoc
 exponunt. Similiter heretici interpretes in-
 telligere malunt. Istud autem votum legale
 (de quo lege Num. 6.) Paulus fecit & exple-
 uit, *neque Christianam salutem aut remissionem pec-*
catorum in ea ceremonia ponens, vt docet S. Au-
gustinus loco citato; neque tamen nullum
 Dei cultum in eo exercens, vt ad hunc lo-
 cum acerrimè contendit Calvinus. Platina
 enim (vt Augustinus loco citato de hoc ipso
 facto & de eadem cerimonia reperita in
 cap. 22. & de circuncisione Timothei sen-
 tit) *ideo fecit, ne illa quæ prioribus (vt congrua-*
ba) temporibus in vmbriis rerum futurarum De-
fieri iusserat, tanquam idololatriam Gentiliū dan-
nare crederetur: & propter commendandam aucto-
ritatem diuinam, & Sacramentorum illorum pro-
pheticam sanctitatem. Et in alijs illis duobus
 factis, vt Iudæis sese accommodaret, Pau-
 lum illa fecisse, manifestum est. Hoc autem
 votum in Cenchrais expletum, votum pre-
 uatum fuisse, religionis & sanctificationis
 causa assumptum, qualis Num. 6. describitur,
 dubitari non debet. In peregrinatione
 quippe sua, qua passim Christum Gentibus
 predicabat, vt Iudæis sese conformare,
 nulla ratio erat. Deinde, ideo relicto Ephe-
 so Hierosolymam festinasse videtur, vt, que
 votum

Votū Pau-
 li religio-
 nis causa
 assumptū.

voto huiusmodi expleto in templo iuxta
 leges offerenda erant, offerret. Iudæis quip-
 pe adhuc licebat ceremonijs legalibus uti;
 huiusmodi maximè quæ non vmbaticæ,
 aut præfiguratiuæ, sed ad Dei cultum &
 sanctificationem propriè destinatæ erant:
 qualis hæc imprimis ceremonia fuit. *Dea
 enim se consecrabant ad certos dies, à vino & omni
 omnino fructu vitis abstinentes, & cæsariem ge-
 stantes, quam voto expleto totonderant.*
 Hanc ceremoniam legalem, nec figuralem,
 nec sacrificalem, sed simplicem Dei cultum,
 Paulus adhuc seruauit, veluti quæ ad Dei
 cultum & corporis mortificationem perti-
 neret; suo exemplo Christianos docens,
 vota ad corporis mortificationem vel pie-
 tatis augmentum suscepta, à Christiana re-
 ligione minimè esse aliena.

Quid tamen in contrarium adferat Cal-
 uinus, expendamus. *Votum (inquit) hoc cere-
 moniale non fuisse priuatim à Paulo conceptum, ut
 Deo cultum aliquem præstaret, pro confesso sumo.*
 Atqui quod ille pro confesso sumit, hoc ita
 sumendum nõ esse iam probatum dedimus.
 Quid ille contrà disputet, videamus. *Sciebat
 (inquit) temporale fuisse, quod sub lege mandaue-
 rat Deus veteri populo.* Respõdeo: Ceremonia
 ipsa tẽporaliserat; sed mortificatio voto nõ-
 cupata, ad quã hæc ceremonia veteri popu-
 lo data fuit, non erat temporalis, sed om-
 nium temporũ est, quatenus omni tempo-

re mor-

re mortificanda sunt membra nostra quae sunt
 Coloſ. 3. per terram (vt Paulus docet) & omni tempore
 5. re caſtigari hoc corpus debet, ne, quum alijs prode-
 1. Cor. 9. cemus, ipſi reprobi ſimus; quod Paulus ſe feciſſe
 27. atteſtatur, hanc ipſam fortäſſe mortificatio-
 nem ex parte inſinuäs, quä in hoc ſuo
 exercuit: Ab ipſa igitur ceremonia pro
 legali & temporali, diſtinguenda eſt mor-
 ficatio corporis, caſtigatio & abſtinentia ce-
 remoniae adiuncta. Sed pergamus cum Ca-
 uino, vt, quò demum tendat ipſius oratio-
 videamus: Nos verò ſcimus quäm ſedulo docet
 Paulus regnū Dei non eſſe ſitum in externis illis ele-
 mentis, & quäm acriter illorum abrogationem
 geat. Reſpondeo: Regnum Dei nō eſt ſitum
 in externa qualibet corporis mortificatione,
 in eſca & potu, in cibi & vini abſtinentia, ab-
 1. Tim. 4. que interna pietate: ſed vt pietas ad omnia
 2. liſ eſt, ſic corporis exercitatio ad modicum vitiliſ eſt,
 quatenus hæc ad illam manuducit, illa hæc
 perficit. Porrò externorū elementorum lega-
 lium abrogationē Paulus vrget, partim quæ
 vmbatica erant, partim ne veluti legalia &
 Iudaica à Gentibus ad Chriſtum conuerſis
 aſſumantur: in tota quippe illa doctrina
 Gētilis Chriſtianos informat. Pergit Ca-
 uinus: Abſurdum ſanè fuiſſet ea religione, qua alibi
 ſoluebat Paulus, ſuam ipſius conſciētiam obſtringere.
 At Paulus adhuc Iudaicas ceremonias non
 quidē vmbaticas (vt dixi) ſed ad pietatem
 inſtitutas ſeruare, ſuamq; ipſius conſciētiam
 tiam

triam ex voto obstringere volens, nihil absurdi facit, cum Gentiles Christianos eadem religione soluit. Alia erat Gentilium Christianorum, alia Iudaeorum qui ad Christum conuersi essent, ratio. Istis adhuc toto Pauli tempore Iudaicas ceremonias etiam pure legales seruare fas erat: Gentiles Christiani illis in vniuersum obstringi non poterunt. Quare tota haec Caluini disputatio nihil ad hominum. Vnde valde infulse infert: *Se igitur torondit Paulus n. n. alium ob finem, nisi vt Iudaeis adhuc rudibus, necdum rite edoctis, se accommodaret: quemadmodum testatur 1. Cor. 9. 20. vt eos, qui sub lege erant, lucrifaceret, se voluntariam legis, à qua liber erat, subiectionem obijisse.* Atqui vt hoc totum de alijs ceremonijs merè umbraticis verum esse possit, de quibus infra cap. 20. agitur, tamen ad hoc Pauli factum nihil istud pertinet, propter causas iam explicatas. *Si quis obieciat* (ait Caluinus) *non licuisse votum simulare quod non ex animo conceperat, responsio in promptu est, quo ad purificationis substantiam nihil eum fictè egisse, ceremoniam verò, quae adhuc libera erat, adhibuisse, non quasi Deus tunc eum exigere, sed vt rudibus aliquid concederet.* Haec obiectio in hoc voto Cenchraeis expleto nullum locum habet. In alia illa legali purificatione, de qua infra cap. 20. Lucas scribit, locum haec obiectio habere potest. Sed in hoc (vt dixi) voto locum non habet, quia nulla hinc simulandi necessitas

Kk erat.

erat. Imò ab omnipotius simulatione abstinendi maior necessitas fuit. Hoc quippe vorum nec Hierosolymis, nec inter Iudaeos, nec ut illis sese accommodaret, in Cenchraïs, oppido Achaiæ, & apud Gentem euangelizans, & ex propria deuotione fecit. Ipsa quoque purificationis substantiam quam Calvinus eum non fictè egisse fatetur, non erat nuda ceremonia, sed pia ac facta quaedam à vino, omnique quod inebriantur, adeoque ab omni fructu vitis, ad certum abstinencia, qua Domino sanctificaretur. Hinc ergo quum non fictè egerit, profectò Deus in hac purificatione non fictè coluit, & sanctificationi spiritus (mediante corporis mortificatione) non simulatè studuit. Ita ut dixi) nullo modo hæc obiectio in hoc presenti voto locum haberet.

Venit tandem Calvinus ad disputationis suæ scopum; & quòd tota hæc spectans hactenus textus corruptela, demonstrat. Ideo (inquit) ridiculi sunt Papistæ, dum hinc veniendi exemplum eliciunt. Sed attende, Lector, quàm ridiculè & futiliter hanc accusationem probat. Conatur id facere per certas antitheses, sed malè sarras & pessimè fundat. Paulum (inquit) nulla ad veniendum religio adduxit: isti verò fictitiu[m] Dei cultum in votis locum. Prior antithesis malè fundata pessimè conhareret. Iam enim liquidò à nobis demonstratum est, sanctificationis ac mortificationis

Num. 6.

Calvini
antitheses
dissolutæ.

nis propria studio ac religione Paulum ad
 hoc vouendum inductum fuisse: ideoque
 non fictitium, sed verum, purum, ac sice-
 rum Dei cultum in votis locari pie ac pru-
 denter susceptis, fortiter ac religiosè præsti-
 tis. Sequitur alia antithesis nihilo melior:
 Paulum temporis ratio cogebat ad seruandos lega-
 les ritus: isti non aliud proficiunt, nisi vt. Christia-
 nam Ecclesiam, cui pridem sua constat libertas, su-
 perstitutione implicent. Longè enim aliud est, obsoletas
 ceremonias in vsum reuocare, quàm eas adhuc super-
 stites tolerare, donec paulatim in desuetudinem abie-
 rint. Rursum prior antithesis pars malè
 fundata pessimè cohæret. Non enim ad hoc
 votum, de quo hîc fit sermo, vlla temporis
 ratio Paulum cogebat, sed solum pietatis
 studium impellebat, vt iam à nobis semel
 atque iterum ostensum est. In posteriori an-
 tithesis parte ita disputat Calvinus, ac si ista
 ceremonia legalis, à Paulo ex voto suscepta,
 à Catholicis hodie susciperetur. In quo
 quia turpiter simplici lectori imponit, tota,
 quam fingit, oppositio penitus concidit.
 Neque enim hanc ceremoniam legalem
 veterem obsoletam in vsum aliqui reuocât
 Catholici. An de vllis vnquam Catholicis
 Christianis auditum est, aut in Catholica
 Ecclesia vnquam obseruatum fuit, quod de
 hac ceremonia præscribit lex Mosaica? Sic
 habet lex: *Vir siue mulier quum fecerint votum*
vi sanctificentur, & se voluerint Domino consecra-

Caluini.
impostu-
ra.

Num. 6.

Kk 2 re, 4

re, à vino, & omni quod inebriare potest, abstinētia.
 Acetum ex vino & ex qualibet alia portione, quicquid de vva exprimitur, nō bibēt: vvas recētā
 siccasque non comedēt cunctis diebus quibus ex
 Domino consecrantur: quicquid ex vinea esse patet
 vsq; e ad acinum, non comedent. Omni tempore
 parationis sue nouacula non transibit per caput
 eius vsque ad completum diem quo Domino consecra-
 tur. Sanctus erit (siue Nazareus erit) crepente
 ze casarie capitis eius. Et post multas alia
 huius consecrationis ceremonias ita probat
 quitur legislator: Tunc radetur Nazareus
 ostium tabernaculi fœderis casarie consecrationis
 sue: tandemque concludit: *Ista est lex Nazareus*
raei, qui cum vouerit oblationem suam Domino tem-
pore consecrationis sue: exceptis his quæ inueniuntur
manus eius, iuxta quod mente deuouerat, ita tenet
ad perfectionē sanctificationis sue. Hæc ibi. Quæ
 ergo Caluino in mentē venit, vt hanc oblationem
 tã ceremoniam legalē in usum à Catholicis
 reuocari affirmaret? An non splendēter
 mentitur, ac imperito lectori turpiter imponit?
 Transit adhuc ad alia: *Omitto quiddam*
rituale suam tonsuram Papista frustra & inuane
cum purificationis symbolo comparant, quod Deus
in lege probauerat. Sed & hoc frustra atque
 ineptē à Caluino obijcitur. Clericalis tonsura
 est capillorum, abscissio: purificationis
 illa legalis non patiebatur nouacula descendere
 super caput eius qui purificari uoluit. Quomodo
 ergo hæc illius symbolum

Tonsura
 clericalis
 ineptē à
 Caluino
 taxata.

esse potuit? Imò contrà disputat Epiphanius, monachos nunc tonsos esse debere, quia gestare cæsariem, Nazaræorum veteris Testamenti proprium erat. Quare si de cæsarie, quam gestant clerici, hoc dixisset Calvinus, paulò probabilior fuisset obiectio. Sed nec illa res toti clero generalis est (quò in tota Italia, ipsaque maximè vrbe Roma, cæsariem clerici non gestent, sed attonso sunt capite) nec cum hac purificatione legali vllam affinitatem habet, quando votum huic purificationi adiunctum à nullis clericis assumitur. Denique, quæ in veteri populo obseruata, à Christianis in vsum assumpta sunt, non tanquam ceremoniæ legales, sed vt Ecclesiasticæ obseruationes, longè alio ritu ac fine assumuntur; quod contra veteres hæreticos, similia obijciètes, veteres & doctissimi Patres olim responderunt; contra Aërium^a Epiphanius, contra Eunomium^b Hieronymus, & contra omnes in genere^c Leo Magnus. Sed & ipse Calvinus ceremonias legales, quando ipsi videntur & placet, in Ecclesiæ Christianæ vsum assumi posse, pleno ore profiteretur, quod nuper ex eius verbis docuimus. Quibus & istud adijcimus. Agens de oratione publica in templis, *Et si, inquit, cessarunt legales vmbrae, quia tamen hac ceremonia inter nos quoque studei vnita em Deus fouere voluit, non dubium quin ad nos pertineat eadem promissio.* At garrulam

Hæret. 50.

Ceremoniæ legales quomodo à Christianis assumuntur.

^a Hæret. 75.
^b In com. ad Gal. 4.
^c Serm. 4. de ieiunio 7. mensis.

^{Sup. in cap. 3.}
Instit. lib. 3. cap. 20. n. 29.

Kk 3 tandem

tandem Caluini *κατολογία* concludamus. Sed (inquit) quia minimè necessaria est longior refutatio, nobis hoc vnum sufficiat, Paulum vnum firmos Christo adduceret, saltem ne eos offendere voto se obligasse, quod sciebat coram Deo nullius esse momenti. Sanè quia ineptiarum Caluini minimè necessaria est longior refutatio, nobis contra eius corruptelas hoc vnum sufficere debet, Paulum in hoc suo voto Cœthraeis expleto, nec vt Iudæos Christo adduceret, nec vt eis sese accommodaret, quibus extra Hierosolymam ita parum Iudæus videbatur, vt *discessionem & apostasiam à Moysè eum docere publicè criminarentur*, vt iuxta illius ceremoniæ legalis ritum *Domino consecraret, seque ipsum sanctificaret* (quæ ceremoniæ vsus erat) ceremoniam illam legalem obseruasse: vt impius apertè Caluinus sit, qui hanc voti obligationē à Paulo factā nullius fuisse coram Deo momenti, adeoque ipsum Paulum hoc sciuisse, solita sua audacia & impudentia affirmet. De ipsorum votorum ad verum Dei cultum suscepta Christianis obligatione, quam hæc ceremonia legalis à Paulo iam Christiano, adeoque Christianorum Apostolo, suscepta non modo diocriter illustrat atque confirmat, * alibi contra Caluinum disputauimus.

Act. 20.

Num. 6.

* In Ant.
Euang. ad
Matt. cap.
14. ver. 9.
In Prom.
Cath. in
die Annū.
B. Virgi-
nis.